

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ex Recogniti||one Des. Eras-||mi Roterodami.||

Erasmus, Desiderius

Basileae, 1518

VD16 E 3644

C. Svetonii Tranqvil. Nero Clavdivs Caesar.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14277

Agrippina, quam præter hæc cōscientia quoq; nec minus delatores multorum criminū arguebant. Et ueneno quidē occisum cōuenit: ubi autē, & per quē dato, discrepat. Quidam tradunt, epulanti in arce cum sacerdotibus, per Halotū spadonem prægustatorē. Alij domestico cōuiuio, per ipsam Agrippinam, quæ boletū medicatū auidiſſimo ciborū talium obtulerat. Etiam de subsequentibus diuersa fama est. Multi statim hausto ueneno obmutuisse aiunt, excruciatūq; doloribus nocte tota, defecisse propè lucem. Nonnulli inter initia consopitum, deinde cibo affluētē euomuisse omnia: repetitūq; toxico, incertū pulti ne addito, cum uelut exhaustū refici cibo oporteret, an immisso per dysterē, ut quasi abundantia laboranti etiam hoc genere egestionis subueniretur.

Mors eius calata est, donec circa successorē omnia ordinarentur. Itaq; & 45
quasi pro ægro adhuc uora suscepta sunt: & inducti per simulationē Comædi, qui uelut desyderantem oblectarēt. Excessit III Idus Octobris Asinio Marcello, Acilio Auiola COSS. LXIII ætatis, imperij XIII anno. Funeratusq; est solenni principum pompa, & in numerū deorum relatus. Quem honorē à Nerone destitutum, abolitūq; recepit mox per Vespasianum.

Præſagia mortis eius præcipua fuerūt, Exortus crinitæ stellæ, quam Come- 46
tem uocant, Tactumq; de cælo monumentū Drusi patris. Et quod eodē anno ex omniū magistratuum genere pleriq; mortem obierant. Sed ipse nec ignorasse, aut dissimulasse ultima uitæ suæ tempora uidetur aliquot quidem argumentis. Nam & cum COSS. designaret, neminem ultra mensem, quo obiit, designauit: & in senatu, cui nouissime interfuit, multum ad concordiam liberos suos cohortatus, utriusq; ætatem suppliciter patribus cōmendauit. Et in ultima cognitione pro tribunali accessisse se ad finem mortalitatis quanq; abominantibus, qui audiebant, semel atq; iterum pronunciauit.

C SVETONII TRANQVIL

NERO CLAVDIVS CAESAR.

Adſimilis:

HX GENTE DOMITIA DVAE FAMILIAE claruerunt, Caluinorum, & Aenobarborum. Aenobarbi autorem originis, iterūque cognominis habent L. Domitium: cui rure quondam reuertenti iuuenes gemini augustiore forma ex occurſu imperat se traduntur: nūciaret senatui, ac populo uictoriam, de qua incertum adhuc erat. Atq; in fidem maiestatis adeo permulſiſſe malas, ut è nigro rutilum, aricq; aſſimilem capillum redderent: Quod inſigne manſit & in poſteris eius, ac magna pars rutila barba fuerunt. Functi autē conſulatus VII, triumpho, cenſurāq; duplici, & inter patricios allecti perſeuerarunt omnes in eodem cognomine. Ac ne prænomina quidem ulla, præterq; Cnei, Continuare. & Lucij uſurparūt. Eāq; ipſa notabili uarietate, modo cōtinuantes unūquodq; per ternas

per ternas personas, modo alternates per singulas. Nam primū, secundumq; ac tertiu Aenobarborū Lucios, rursus sequētes tres ex ordine Cneos accepim⁹. Reliquos non nisi uicissim, tum Lucios, tum Cneos. Plureis è familia cognosci referre arbitror, quo facilius appareat ita degenerasse à suorum uirtutibus Neronem, ut tamen uitia cuiusq; quasi tradita, & ingenita retulerit.

Terna per/sona.

2 **V**T igitur paulo altius reperam, Atrius eius Cn. Domitius in tribunatu PONT. offensior, quod aliū q̄ se in patris sui locū cooptasset: ius sacerdotum subrogandorum à collegijs ad populum transtulit: ac in consulatu Allobrogibus, Aruernisq; superatis, elephanto per prouinciā inuectus est turba militum, quasi inter solennia triumphī prosequēte. In hunc dixit Licinius Crassus orator, nō esse mirandum, quod æneam barbam haberet, cui esset os ferreum, cor plumbeum. Huius filius prætor Cæsarem abeuntem consulatu, quem aduersus auspiciā, legesq; gessisse existimabatur: ad disquisitionem Senatus uocauit. Mox COS. Imperatorem ab exercitibus Gallicis retrahere tentauit. Successorq; ei per factionem nominatus, principio ciuili bellī ad Corfiniū captus est. Vnde dimissus Massilienses obsidione laborātes cum aduentu suo confirmasset, repente destituit. Acieq; demum pharsalica occubuit: uir neq; satis constans, & ingenio truci. In desperatione rerū mortē timore appetitā, ita expauit, ut haustum uenenū pœnitētia euomuerit: medicūq; manumiserit, qui idem sibi prudēs, ac sciens minus noxiū temperasset. Consultante autē Cn. Pompeio de medijs, ac neutra partē sequētibus, solus censuit hostiū numero habendos.

Tradita, a maioribus accepta. Offensior pontificib⁹, pro iratus.

3 **R**eliquit filium omnibus gentis suæ proculdubio præferendū. Is inter conscios Cæsarianæ necis (quanq; insons) damnatus lege pedia, cum ad Cassium, Brutūq; se propinqua sibi cognatione coniunctos cōtulisset: post utriusq; interitum classem olim cōmissam retinuit. Auxit etiam, nec nisi partibus ubiq; profligatis. M. Antonio sponte, & ingentis meriti loco tradidit: solusq; omnium ex ijs, qui pari lege damnati erant: restitutus in patriā, amplissimos honores percucurrit: ac subinde redintegrata dissensione ciuili, eidem Antonio legatus delatam sibi summā imperij ab ijs, quos Cleopatrarū pudebat, neq; suscipere, neq; recusare fidēter; propter subitam ualitudinem, ausus: transijt ad Augustum: & in diebus paucis obiit, nonnulla & ipse infamia aspersus. Nam Antonius eum desyderio amicæ Seruiliæ Naidis transfugisse iactauit.

Proculdubio.

Percurrere honores.

In dieb⁹ paucis, pro intra dies paucos.

4 **E**X hoc Domitius nascitur. Quem emptorem familiæ, pecuniæq; in testamento Augusti fuisse, mox uulgo notatum est. Non minus aurigandi arte in adolescentia clarus, quàm deinde ornamentis triumphalibus ex Germanico bello. Verum arrogans, profusus, immitis CENS. L. Plancū uia sibi decedere AEDIL. coëgit: præturæ, cōsulatusq; honore equites Ro. matronasq; ad agendum mimū produxit in scenam: uenationesq; & in Circo, & in omnibus urbis regionibus dedit. Munus etiā gladiatorium: sed tanta sœuitia, ut necesse fuerit Augusto clam frustra monitum edicto coercere.

Ars in.

Venatio, p ludo.

5 **E**X Antonia maiore patrem Neronis procreauit omni parte uitæ detestabilem. Si quidem comes ad orientē C. Cæsaris iuuenis occiso liberto suo,

Detestabilis homo.

k 3 quod

quod potare quantum iubebatur, recusarat: dimissus è cohorte amicorum nihil modestius uixit. Sed & in uia Appiæ uico repente puerū citatis iumentis, haud ignarus obtriuuit. Et Romæ medio foro cuidā equiti Ro. liberius iurganti oculum eruit. Perfidia uero tantæ: ut nō modo argentarios precijs rerum comptarum, sed & in prætura mercede palmarum aurigarios fraudauerit. Notatus ob hæc & sororis ioco. Querentibus dominis factionū, representanda præmia in posterū sanxit. Maiestatis quoq; & adulteriorū, incestiq; cū sorore Lepida sub excessu Tiberij reus mutatione tēporū euasit. Decessitq; Pyrgis morbo aquæ intercutis, sublato filio Nerone ex Agrippina Germanico genita.

Incestū hoc

Excessit,
obijt.

Dies Iustrie

Dare nomē.

Nero natus est ante **IX** menses, q̄ Tiberius excessit **XVIII** Cal. Ianuarias. Niam tum quidem ex oriente Sole penē, ut radijs prius, q̄ terra contingere tur. De genitura eius statim multa, & formidolosa multis coniectantibus. Præ sagio fuit etiam Domitij patris uox inter gratulationes amicorum negantis, quicq; ex se, & Agrippina nisi detestabile, & malo publico nasci potuisse. Eiusdem futuræ infelicitatis signum euidentis die Iustrico extitit. Nam C. Cæsar rogante sorore, ut infanti ei, quod uellet nomen daret: intuens Claudium patruū suū, à quo mox principe Nero adoptatus est, eius se dixit dare: neq; ipse serio, sed per iocū, & aspernante Agrippina, quod tum Claudius inter ludibria aulae erat. Trimulus patrē amisit. Cuius ex parte tertia hæres ne hæc quidē integram cepit: correptis per cohæredē Caiū uniuersis bonis, & subinde matre etiā relegata penē inops, atq; egens apud amitam Lepidam nutritus est, sub duobus paedagogis, saltatore, atq; tonsore. Verum Claudio imperiū adeptus: nō solum paternas opes recuperauit, sed & Crispi Passieni uitrici sui hæreditate ditatus est. Gratia quidem, & potētia reuocata, restitutaq; matris usq; eo floruit, ut emanaret in uulgus; missos à Messalina uxore Claudij, qui eum meridiātem quasi Britannici æmulum strangularent. Additum fabulæ, & eosdem dracone è puluino se proferente conterritos refugisse. Quæ fabula exorta est deprehensis in lecto eius circum ceruicalia serpentis exuuijs. Quas tamē aureæ armillæ ex uoluntate matris inclusas dextro brachio gestauit aliquādiu, ac tædio tandem maternæ memoriæ abiecit, rursusq; extremis suis rebus frustra requisit.

Emanat in
uulgus.
Meridiare,
Stragulare.

In disciplinā
traditus, pro
docendus.

Gratificās il
li, p̄ in gratiā
illius,
Donatiuū.

Tener adhuc nec dum matura puericia Circensibus ludis, Troiam constantissime, fauorabiliterq; lusit. Undecimo ætatis anno à Claudio adoptatus est. Anneoq; Senecæ iam tunc Senatori in disciplinā traditus. Ferunt Senecam proxima nocte uisum sibi per quietem, C. Cæsari præcipere, & fidem somnio Nero breuī fecit, prodita immanitate naturæ, quibus primū potuit experimentis. Nanq; Britannicū fratrem, quod se post adoptionem Aenobarbum ex consuetudine salutasset, ut subdititium apud patrem arguere conatus est. Amitam etiam Lepidam ream testimonio coram afflixit, gratificans matri, à qua rea premebatur. Deductus in forum Tiro, populo congiarium, militi donatiuum proposuit: indicta decursione pratorianis, scutum sua manu prætulit: exinde patri gratias in senatu egit. Apud eundem **cos.** pro Bononiensibus latine, pro Rhodijs atq; Iliensibus græce uerba fecit. Auspicatus est & iurisdictionem

ctionem Praefec. urbis, sacro latinarum, celeberrimis patronis, non translaticias, ut assolet, & breues, sed maximas, plurimasq; postulationes, certatim ingerenti bus, quàmuis interdictum à Claudio esset. Nec multo post duxit uxore Octauiam. Aeditiq; pro Claudij salute Circenses, & uenationem.

8 **S**eptendecim natus annos, ut de Claudio palam factum est, inter horam sextam, septimamq; processit ad excubitores. Cum ob totius diei diritatem non aliud auspicandi tempus accommodatius uideretur: proq; palatij gradibus imperator cōsalutatus lectica in castra, & inde raptim appellatis militibus in curiam delatus est. Discessit iam uesperis ex immensis, quibus cumulabatur, honoribus, tantum Patris patriæ nomine recusato, propter aetatem.

9 **O**rfus hinc à pietatis ostentatione, Claudium apparatusimo funere elatū laudauit, consecrauitq;. Memoriae Domitij patris, honores maximos habuit. Matri summam omnium rerum publicarum, priuatarumq; permisit. Primo etiam imperij die signum excubanti Tribuno dedit optimam matrem, ac deinceps eiusdem saepe lectica per publicum simul uectus est. Antium coloniā deduxit, ascriptis ueteranis è praetorio, additisq; per domicilij translationem ditissimis primipilariū, ubi & portum operis sumptuosissimi fecit.

10 **A**tque, ut certiore adhuc indolem ostenderet: ex Augusti praescripto imperaturum se professus, neque liberalitatis, neque clementiae, nec comitatus quidem exhibendae ullam occasionem omisit. Grauiora uectigalia aut aboleuit, aut minuit. Praemia delatorum Papiæ legis ad quartas redegit, diuisis populo uiritim quadrigenis nummis. Senatorum nobilissimo cuiq;, sed à re familiari destituto annua salaria, & quibusdam quingena constituit. Item praetorianis cohortibus frumentum, menstruumq; gratuitum. Et cum de supplicio cuiusdam capite damnati, ut ex more subscriberet, admoneretur: quàm uellem inquit, nescire literas. Omnes ordinēs subinde ac memoriter salutauit. Agēti se natui gratias, respondit, cum meruero. Ad campestres exercitationes suas admisit & plebem. Declamauitq; sapius publice. Recitauit & carmina, nō modo domi, sed in theatro, tanta uniuersorum laetitia, ut ob recitationem supplicatio decreta sit: atq; pars carminum aureis literis Ioui Capitolino dicata.

11 **S**pectaculorum plurima, & uaria genera adidit: iuuenales, circenses, scenicos ludos, gladiatorium munus. Iuuenalibus senes quoque consulares, anusq; matronas recepit ad lusum. Circensibus loca equiti secreta à cæteris tribuit. Commisitq; etiam camelorum quadrigas ludis, quos pro aeternitate imperij susceptos appellari maximos uoluit. Ex utroq; ordine, & sexu pleriq; ludicras partes sustinuerūt. Notissimus eques Ro. elephantō super sedens per catadromū decucurrit. Inducta est Afranij togata, quæ incendiū Inscribit: cōcessumq; ut scenici, ardentis domus supellectilem diriperent, ac sibi haberent. Sparsa & populo missilia omniū rerum per omnes dies singula quotidie millia. Auium cuiusq; generis multiplex penus, tesserae frumentariae, uestis, aurum, argentum, gemmae, margaritae, tabulae pictae, mancipia, iumenta, atq; etiam mansuetae feræ, nouissime, naues, insulae, agri.

Decucurrit,
ut ante per-
cucurrit.
Missilia rerū,
Penus.

k 4 Hos ludos

HOs ludos spectauit è proscenij fastigio, munere, quod in amphitheatro ligneo, regione Martij campi intra anni spatium fabricato dedit: neminem occidit, ne noxium quidem. Exhibuit autem ad ferrum etiam quadringentos senatores, sexcētosq; equites Ro. & quosdam fortunæ, atq; existimationis integræ, ex h̄isdem ordinibus, cōfectoresq; ferarum, & uaria harenæ ministeria. Exhibuit & naumachiam marina aqua innātibus beluis. Item pyrrhicas quafdam è numero epheborum, quibus post æditam operam diplomata ciuitatis Romanæ singulis[†] obtulit. Inter pyrrhicarum argumenta, taurus Pasiphaen ligneo iuuenæ simulacro abditam inijt: ut multi spectantium crediderunt. Icarus primo statim conatu iuxta cubiculū eius decidit, ipsumq; cruore resperfit. Nam perraro præsidere, cæterum accubans primum paruis foraminibus, de Podium. inde toto podio adaperto spectare consueuerat. Instituit & quinquennale certamen primus omnium Romæ more græco triplex: musicum, gymnicum, equestre, quod appellauit Neronia. Dedicatisq; thermis, atq; gymnasio, Senatui quoq; & equiti oleum præbuit. Magistrōs toti certamini præposuit cōsulares forte, sede prætorum. Deinde in orchestram, senatumq; descendit: & orationis quidem, carminisq; latini coronam, de qua honestissimus quisq; contenderat: ipsorum consensu concessam sibi recepit. Citharæ autem à iudicibus ad se delatam adorauit, ferriq; ad Augusti statuiam iussit. Gymnico, quod in Septis ædebat, inter buthyliæ apparatus, barbam primam posuit: conditam in auream pyxidem, & preciosissimis margaritis adornatam Capitolio consecrauit. Ad athletarum spectaculum inuitauit & uirgines Vestales: quia Olympiæ quoq; Cereris sacerdotibus spectare conceditur.

Non immerito inter spectacula ab eo ædita & Tyridatis in urbē introitū retulerim. Quē Armeniæ regem magnis pollicitationibus sollicitatum, cum destinato per edictum die ostensurus populo propter nubilū distulisset: produxit quo opportunissime potuit, dispositis circa fori tēpla armatis cohortibus curuli residens apud rostra triūphantis habitu, inter signa militaria, atq; uexilla, & primo per deuexum pulpitem subeuntem admisit ad genua, alleuatumq; dextra exosculatus est. Dein precanti tiara deducta, diadema imposuit. Verba supplicis interpretata prætorio uiro multitudini pronunciante. Perductum inde in theatrum, ac rursus supplicatē iuxta se latere dextro collocauit. Ob quæ imperator consalutatus, laurea in Capitolium lata.

IAnum geminū clausit, tam nullo, quàm residuo bello. Consulatus quatuor gessit: primū bimestrem: secundum & nouissimum semestres: tertium quadrimestrem, medios duos continuauit: reliquos inter annua spatia uariauit.

In iurisdictione postulatoribus nisi sequenti die, ac per libellos non temere respondit. In cognoscendo, morē eum tenuit, ut cōtinuis actionibus omiſſis, singulatim quæq; per uices ageret. Quoties autem ad consultandum[†] sederet, neq; in commune quicquàm, neque propalam deliberabat: sed & conscriptas ab uno quoq; sententias tacitus, ac secreto legens, quid ipsi libuisset: perinde, atq; pluribus idem uideretur, pronuntiabat. In curiam libertinorum filios diu non admisit:

Diplomata.
Asiæ dedit.

Podium.

Interpretata
palliu.

Singulatim,
asī secederet

non admittit: admittis à prioribus principibus honores denegavit. Candidatos, qui supra numerum essent, in solatium dilationis, ac moræ legionibus præposuit. Consulatum in senos plerunq; menses dedit. Defunctoq; circa Cal. Ianuarij, altero è COSS. neminem substituit, improbens exemplum uetus Canini Rebuli uno die consulis. Triumphalia ornamenta etiam quaestoriae dignitatis, & nonnullis ex equestri ordine tribuit: nec utiq; de causa militari, sed & quibusdam rebus. Orationes ad Senatum missas, præterito quaestoris officio per COSS. plerunq; recitabat.

16 **F**ormam ædificiorum urbis novam excogitavit: & ut ante insulas, ac domos porticus essent: de quarum solarijs incendia arcerentur, easq; sumptu suo extruxit. Destinat etiam Hostiatenus moenia promouere, atq; inde fossa mare ueteri urbi inducere. Multa sub eo & animaduersa seuerè, & coercita, nec minus instituta. Adhibitus sumptibus modus, publicæ cenæ ad sportulas redacta. Interdictum, ne quid in popinis cocti præter legumina, aut olera ueniret: cū antea nullum non obsonij genus proponeretur. Afflicti supplicij Christiani genus hominum superstitionis nouæ, ac maleficæ. Vetiti quadrigariorum lusus: quibus inueterata licentia passim uagantibus, fallere, ac furari per iocum ius erat. Pantomimorum factiones cum ipsis simul relegatae.

Solaria,

Animaduersa flagitia, & punita.

Popinae

Christiani,

17 **A**duersus falsarios tunc primum repertum: ne tabulae nisi pertusae, ac ter lino per foramina trajecto obsignarentur. Cautum, ut in testamentis primæ duæ cera testatorum modo nomine inscripto uacua signaturis ostenderentur. Ac ne quis alieni testamenti scriptor legatum sibi ascriberet. Item ut litigatores pro patrocinijs certam, iustamq; mercedem, pro subsellijs nullam omnino darent, præbente ærario gratuita: utq; rerum actu ab ærario causæ ad forum, ac recuperatores transferrentur: & ut omnes appellationes à iudicibus ad Senatū fierent.

Actus rerum, pro actione causarum.

18 **A**vgendi, propagandiq; imperij neq; uoluntate ulla, neq; spe motus unquam, etiam ex Britannia deducere exercitum cogitauit. Nec nisi uerecundia, ne obrectare parentis gloriae uideretur, destitit. Ponti modo regnum concedente Polemone, item alpium, defuncto Coctio in prouinciæ formam redegit.

19 **P**eregrinationes duas omnino suscepit, Alexandrinam, & Achaicam: sed Alexandrinam ipso profectionis die destitit: turbatus simul religione, ac periculo. Nam cum circuitis templis in æde Vestæ resedisset: consurgenti ei primum lacinia obhaesit. Deinde tanta caligo coorta est, ut dispicere non posset. In Achiam Isthmum profodere aggressus, prætorianos pro cõcione ad inchoandum opus cohortatus est, tubaq; signo dato, primus rastello humum effodit: & corbulo congestam humeris extulit. Parabat & ad Caspiae portas expeditionem, cõscripta ex Italicis senum pedum tironibus noua legione, quam Magni Alexandri phalangem appellabat. Hæc partim nulla reprehensione, partim etiam non mediocri laude digna in unum contuli: ut secernerem à probris, ac sceleribus eius, de quibus dehinc dicam.

Omnino ὄλωσ.

Caspiae portae.

20 **I**nter cæteras disciplinas pueritiæ imbutus tempore & Musica, statim ut imperium adeptus est. Terpnum Citharædum uigentem tunc præter alios accersit: diebusq; continuis, post cenam canenti in multam noctem assidens, paulatim & ipse meditari, exercitariq;

ri, exerceriq; cepit. Nec eorum quicq; omittit, quæ generis eius artifices uel conseruandæ uocis causa, uel augendæ factitarent. Sed & plumbeam chartam supinus pectore sustinuit, & clystere, uomituq; purgari: & abstinere pomis, cibisq; officientibus, donec blandiente profectu (quantq; exiguæ uocis & fuscæ) prodire in scenam concupiuit: subinde inter familiares græcū prouerbiū iactans,

Prouerbiū. Occultæ musicæ nullum esse respectū. Et prodijt Neapolim primū, ac ne concusso quidem repente motu terræ theatro ante cantare destitit, q̄ inchoatum absolueret *ὄμορ*. Ibidem sapius & per complures cantauit dies, sumpto etiam ad reficiendam uocem breui tempore, impatiens secreti à balneis in theatrum transijt: mediæque in orchestra frequente populo epulatus, Si paulum subbibisset, aliquid se sufferrī tinnituum græco sermone promisit. Captus autem

Subbibo.
als' sufferrei.

Ampli⁹ qn/
q; pro plus
quinq;.

Leuis sine
anulo, abso/
lute.

modulatis Alexandrinorum laudationibus, qui de nouo cōmeatu Neapolim confluxerant, plures Alexandria euocauit. Neq; eo segnius adolescentes equis stris ordinis, & v̄ amplius millia è plebe robustissimæ iuuentutis undiq; elegit. Qui diuisi in factiones plausuum genera condiscerent (bomos, & imbrices, & testas uocabant) operamq; nauarent cantanti sibi, insignes pinguisima coma, & excellentissimo cultu pueri, nec sine anulo leuis: quorum duces quadragena millia HS merebant.

Cum magni æstimaret cantare, etiam Romæ Neroneum agona ante præstitutam diem reuocauit. Flagitātibusq; cunctis caelestem uocem respondit quidem in hortis se copiam uolentibus facturum. Sed adiuuante uulgi preces etiam statione militum, quæ tūc excubabat, representaturū se pollicitus est libens, ac sine mora nomen suum in albo profitentiū Citharæodorū iussit ascribi: forticulāq; in urnam cum cæteris demissa intrauit ordine suo, simul præfecti prætorij citharā sustinentes, post Tribuni militum, iuxtaq; amicorum intimi. Utq; cōstitit peracto principio Nioben se cantaturū per Cluium Rufum consularem pronunciauit: & in horam ferè decimam perseuerauit, coronamq; eam & reliquam certaminis partem in annum sequentem distulit, ut sapius canendi occasio esset. Quod cum tardum uideretur, nō cessauit identidem se publicare. Non dubitauit etiam in priuatis spectaculis operam inter scenicos dare. Quodam prætorum HS decies offerente. Tragedias quoq; cantauit personatus heroum, deorumq;. Item heroidum, ac dearum personis effectis ad similitudinem oris sui, & sceminæ prout quantq; diligeret. Inter cætera cantauit Canacem parturiētem, Orestem matricidam, Oedipodem exæcatum, Herculem insanum. In qua fabula fama est tirunculum militem positum ad custodiam aditus, cum eum ornari, ac uinciri catenis, sicut argumentum postulabat, uideret, accurrisse ferendæ opis gratia.

**Albū citha/
ræodorū.**
Sorticula.

Publicare se,
pro ostende/
re populo.

**Als' obcaca/
tum.**

Als' Prafini.

Als' imimos

E quorum studio uel præcipue ab ineunte ætate flagrauit: plurimusq; illi sermo, quantq; uetaretur, de Circensibus erat: & quondam tractum Prafinū agitatore inter condiscipulos querens obiurgante magistro, de Hectore se loqui emētus est. Sed cum inter initia imperij eburneis quadrigis quotidie in abaco luderet: ad omnes etiā minimos Circēses secessu cōmeabat: primo clam, deinde

deinde propalam, ut nemini dubiū esset eo die utiq; affuturum. Neq; dissimulabat, uelle se palmarū numerum ampliari, Quare spectaculum multiplicatis missilibus in serum protrahebat, ne dominis quidē iam factionū dignatibus, nisi ad totius diei cursum greges ducere. Mox & ipse aurigare, atq; etiā spectari sapius uoluit: positoq; in hortis inter seruitia, & sordidā plebem rudimento, uniuersorū se oculis in circo maximo praeuit, aliquo liberto mittēte mappam, unde magistratus solent. Nec cōtentus harum artium experimenta Romae disse: Achaia (ut diximus) petit: hinc maxime motus. Instituerant ciuitates, apud quas musici agones aēdi solent, omnes citharcedorum coronas ad ipsum mittere. Eas adeo grate recipiebat: ut legatos, qui pertulissent, nō modo primos admitteret, sed etiā familiaribus epulis interponeret. A quibusdam ex his rogatus: ut cantaret super cenam, exceptusq; effusius, solos scire audire graecos, solosq; se, & studijs suis dignos ait. Nec profectioe dilata, ut primum Casio- pen traiecit, statim ad aram Iouis Cassij cantare auspicatus est.

Missilia rerū,
Aurigare si-
cut nauigare
Mappā mit-
tere.

23 **C**ertamina deinceps obiit omnia. Nam & quae diuersissimorū temporum sunt, cogi in unum annū quibusdam etiā iteratis iussit. Olympiā quoq; praeter consuetudinem musicum agona commisit. Ac, ne quid circa hac occupa- tum auocaret, detineretue: cum praesentia eius urbicas res egere à liberto Helio admoneretur: rescripsit his uerbis. Quāuis nunc tuū consiliū sit, & uotum, me celeriter reuertit: tamē suadere, & optare potius debes, ut Nerone dignus reuertar. Cantate eo, ne necessaria quidem causa excedere theatro licitum erat: Ita q; & enixae quaedam in spectaculis dicuntur: & multi tadio audiendi, laudandi q; clausis oppidorum portis, aut furtim dissiluisse de muro, aut morte simu- lata funere elati. Quā autē trepide, anxieq; certauerit: quanta aduersariorum aemulatioe, q; metu iudiciū uix credi potest. Aduersarios quasi planē cōditionis eiusdē obseruare, captare, infamare secretō nōnū q; ex occurso maledictis inces- sere: ac siqui arte praecellerēt, corrūpere etiā solebat. Iudices autē prius, q; incipe- ret, reuerētissime alloq; bat, omnia se faciēda fecisse: sed euentū in manu esse for- tuna. Illos ut sapiētes, & doctos uiros fortuita debere excludere, atq; ut auderet hortatib; aequiore animo recedebat: ac ne sic qdē sine sollicitudine taciturnitatē pudorēq; quorundā pro tristitia, ac malignitate arguēs, suspectosq; sibi dicēs.

Faciēda
facere.

Reuerētis-
sime, pro reli-
giosissime.

Malignitas,
pro inuidia.

24 **I**n certando uero ita legi obediebat, ut nunq; excreate ausus sudorē quoq; frontis brachio detergeret: atq; etiā in quodam tragico actu, cum elapsum baculum cito resumpsisset, pauidus & metuens, ne ob delictum certamine sum- moueretur, nō aliter confirmatus est, quā adiuante hypocrita non animad- uersum id inter exultationes, succlamationesq; populi. Victorem autem seipse pronuntiabat. Qua de causa & praconio ubique contendit. Ac ne cuius alte- rius hieroniarum memoria, aut uestigium extaret usq; subuertit, & unco trahi, abijciq; in latrinas omnium statuas, & imagines imperauit. Aurigauit quoq; plurifariam, Olympijs uero etiā decemiugem, quāuis id ipsum in rege Mi- thridate carmine quodā suo reprehendisset. Sed excussus curru, ac rursus repo- situs cū perdurare nō posset, destitit ante decursum nec eo secius coronatus est.

Hypocrita
histrion.

Aurigare.
Plurifariam,
Decēiugis:

Decursus, p
sine cursus.

Decedens

Decedens deinde prouinciã uniuersam libertate donauit: simulq; iudices ciuitate Romana. & pecunia grãdi. Quæ beneficia è medio stadio Isthmiorum die sua ipse uoce pronunciauit.

Reuerfus è Græcia Neapolim, quod in ea primam artem protulerat, albis ²⁵ requis introijt disiecta parte muri, ut mos Hieronicarum est. Simili modo Antium, inde Albanũ, inde Romam: Sed & Romam eo curru, quo Augustus olim triumphauerat: & ueste purpurea, distinctãq; stellis aureis chlamyde, coronamq; capite gerens Olympicam, dextra manu Pythiam, præeunte pompa caterorũ, cum titulis: ubi, & quos: quo cantionũ, quoue fabularũ argumento uicisset, sequentibus currũ ouantiũ ritu plausoribus: augustianos, militesq; se triũphi eius, clamantibus. Dehinc diruto circi maximi arcu, per uelabrũ, forumq; palatium, & Apollinem petijt. Incedenti passim uictimæ cæsæ sparsa per uias identidem croco, ingestãq; aues, ac lennisci, & bellaria. Sacras coronas in cubili circum lectos posuit. Item statuas suas citharcedico habitu. Qua nota etiam nũmum percussit. Ac post hæc tantum absuit à remittendo, laxandõq; studio: ut conseruandæ uocis gratia, neq; milites unq; nisi absens, aut alio uerba pronuciãte appellaret: neq; quicq; serio, iocoue egerit, nisi astante Phonsco, qui moneret, parceret arterijs, ac sudarium ad os applicaret: multisq; uel amicitiam suã obtulerit, uel similitatẽ indixerit, prout quisq; se magis, parciusue laudasset.

Phonscus,
magister uo/
cis exercẽdæ

Petulantiam, libidinẽ, luxuriam, auaritiã, crudelitatem sensim quidem ²⁶ primo & occulte, uelut iuuenili errore exercuit: sed ut tunc quoq; dubiũ nemi foret, naturæ illa uitiã, non ætatis esse. Post crepusculum statim arrepto pileo, uel galero popinas inibat: circumq; uicos uagabatur ludibundus, nec sine pernitiẽ tamen. Siquidem redeuntes à cœna uerberare, ac repugnantes uulnere, cloacisq; demergere assuerat. Tabernulas etiã effringere, & expilare: quina domi constituta, ubi partæ, & ad licitationem diuidendæ prædæ pretium assumeretur. Ac sæpe in eiusmodi rixis oculorum, & uitæ periculum adijt à quodam latidauo: cuius uxore attrectauerat, propè ad necem cæsus. Quare nuncq; postea se publico illud horã sine tribunis commisit, procul & occulte subsequens. Interdiu quoque clam gestatoria sella delatus in theatrum seditionibus pantomimorum ex parte prosenijs superiori, signifer simul, ac spectator aderat. Et cũ ad manus uentũ esset: lapidibusq; & subselliorũ fragminibus decerneretur: multa & ipse iecit in populum, atq; etiam prætoris caput confauciauit.

Expilare ta/
bernulas.

Illud horã,
p eo tẽpore.

Paulatim uero inualescentibus uitijs iocularia, & latebras omisit: nullãq; ²⁷ dissimulandi cura ad maiora palam erupit. Epulas è medio die ad mediã noctem protrahebat, refotus sapius calidis piscinis, ac tempore æstiuo niuatis. Cœnitabatq; nõnunq; & in publico naumachia præclusa, uel Martio campo, uel Circo maximo, inter scortorũ totius urbis, Ambubaiaũq; ministeria. Quoties Hostiam Tyberi deflueret, aut † Baianum sinum præternauigaret: disposita per litora, & ripas diuersoria tabernæ parabantur: insignes ganeæ, & matronarum institorias operas imitantium, atque hinc inde orantium, ut appelleret. Indicebat & familiaribus cœnas, quorum uni mellita quadragies H-S constiterunt.

Niuatæ
aqua.

Ambubaia,
Alstad.

Institoria
opera.
Mellita.

stiterunt, alteri pluris aliquanto ab Syrtio rosaria.

28 **S**Vper ingenuorum proagogia, & nuptiarum concubinatus, Vestali uirgini **Cōcubinat^o**
 Rubriæ uim intulit. Acten libertam paulum abfuit, quin iusto matrimo-
 nio sibi coniungeret, summis consularibus uiris, qui regio genere ortam peie
 rarent. Puerum Sporum exectis testibus, etiã in muliebrem naturam transfi- **Trãfigurare**
 gurare conatus est, cum dote, & flãmeo persolenni nuptiarum celeberrimo offi-
 cio, deductum ad se pro uxore habuit. Extatq; cuiusdam non inicitus iocus, be-
 ne agi potuisse cum rebus humanis, si Domitius pater talem habuisset uxore.
 Hunc Sporum augustarũ ornamentis excultum, lecticã q; uectum: & circa con-
 uentus, mercatusq; Græciã, ac mox Romæ circa sigillaria comitatus est, identi-
 dem exosculans. Nam matris concubitũ appetisse, & ab obtrectatoribus eius,
 (ne ferox, atq; impotens mulier, & hoc genere gratiã præualeret) deterritum ne-
 mo dubitauit: utiq; postq; meretricem, quam fama erat Agrippinæ simillimã,
 inter concubinas recepit. Olim etiam quoties lectica cum matre ueheretur, libi **Libidinari^o**
 dinatum incestã, ac maculis uestis proditum affirmant.

29 **S**Vam quidem pudicitiam usq; adeo † prostituit: ut cõtaminatis penè omni **Alit^o pstrauit**
 bus membris, nouissime quasi genus lusus excogitaret: quatenus ferã pelle
 cõtectus emitteretur è cauea: uirorumq; ac scëminarũ ad stipitẽ deligatorũ in-
 guina inuaderet. Et cum affatim desæuisset, conficeretur à Doryphoro liberto,
 cui etiã sicut ipsi Sporus, ita ipse denupsit: uoces quoq; & eiulatus uim patien-
 tium uirginum imitatus. Ex nonnullis comperi, persuasissimum habuisse eum, **Persuasissi-
 mum.**
 neminem hominem pudicum, aut ulla corporis parte purum esse: uerum ple-
 rosq; dissimulare uitiũ, & calliditate obtegere. Ideoq; professis apud se obscœ **Alit^o callidei**
 nitatem, cætera quoq; concessisse delicta.

30 **D**uiciarum & pecuniæ fructum non alium putabat, q̃ profusionem: sordi **Deparci, pro
 ipedio parci**
 dos, ac deparcos esse, quibus ratio impensarum constaret: prælautos ue-
 rēq; magnificos, qui abuteretur, ac perderent. Laudabat, mirabaturq; auuncu-
 lum Caium nullo magis nomine, q̃ quod ingentes à Tiberio relictas opes in
 breui spatio prodegisset. Quare nec largiendi, nec absumentis modũ tenuit. In
 Tirydatem, quod uix credibile uideatur, octingenta nũmũm millia diurna ero-
 gauit: abeuntiq; super H-S millies contulit. Menecratẽ citharædum, & Specil-
 lum Mirmillonem triumphalium uirorũ patrimonijs, ædibusq; donauit. Cer-
 copithecum Panerotem scëneratorẽ, & urbanis, rusticisq; prædijs locupletatũ,
 propè regio extulit funere. Nullam uestem bis induit. Quadrigenis in punctũ **Lusit aleam.**
 H-S aleam lusit. Piscatus est rete aurato, purpura, coccòq; funib⁹ nexis. Nunq̃ **Canusinati.
 Forte ihama
 xochorum.
 als ihamaxo
 con.
 alij amazũ
 Damnosior,
 pro, pfusior.
 Colossus.
 Miliaria.**
 carrucis minus mille fecisse iter traditur: soleis mularum argenteis, canusinatis
 mulionibus, armillata & phalerata cum amaxicorum turba, atq; cursorum.

31 **N**on in alia re damnosior, q̃ in ædificando. Domum à palatio exquilias **Transito-
 ria do-
 mus.**
 nusq; fecit. Quam primo transitoria, mox in incendio absumptam, restitu-
 tarũq; aureã nominauit. De cuius spatio, atq; cultu suffecerit hoc retulisse. Ve-
 stibulum eius fuit, in quo Colossus CXX pedum staret. Ipsius effigie tanta laxi-
 tas, ut porticus triplices miliarias haberet. Item stagnũ maris instar, circunse-
 ptum ædificijs

ptum ædificijs ad urbium speciem. Rura insuper aruis, atq; uinetis, & pascuis, syluisq; uaria cum multitudine omnis generis pecudum, ac ferarum. In cæteris partibus cuncta auro lita, distincta gemis, unionumq; conchis erāt. Cœnationes laqueatæ tabulis eburneis uersatilibus, ut flores ex fistulis, & unguenta de super spargerentur. Præcipua cœnationum rotunda, quæ perpetuo diebus, ac noctibus uice mundi circūageretur. Balineæ marinis, & albulis fluentes aquis. Eiusmodi domum cum absolutam dedicaret: hæctenus comprobauit, ut idice Abste ret quasi hominem tandem habitare cœpisse. Præterea inchoabat piscinam à Miseno ad Auernum lacum, contextam: porticibusq; conclusam, quo quicquid totis Baijs calidarum esset, committeretur. Fossam ab Auerno Hostiam usq; ut nauibus, nectamen mari iretur: longitudinis per CLX miliaria, latitudinis, quæ contrariæ quinque remes cōmearent. Quorum operum perficiendorum gratia, quod ubiq; esset custodia: in Italiã deportari: etiã scelere conuictos, non nisi ad opus damnari præceperat. Ad hunc impendiorum furorem super fiduciam imperij, etiam spe quadam repentina immesuram, & reconditarū opum impulsus est: ex indicio equitis Ro. pro cōperto pollicentis thesauros antiquissimæ gazæ, quos Dido regina fugiens Tyro secum extulisset, esse in Africa uatissimis specubus abditos, ac posse erui paruula molientium opera.

Verum ut spes sefellit, destitutus, atq; ita iam exhaustus: & egens, ut stipendia quoq; militum, & cōmoda ueteranorum protrahi, ac differri necesse esset: calumnijs, rapinisq; intendit animum. Ante omnia instituit, ut è libertorum defunctorum bonis pro semisse dodrans cogeretur ei, qui sine probabili causa eo nomine essent, quo fuissent illæ familiae, quas ipse contingeret. Deinde ut ingratorum in principem testamenta ad fiscum pertinerent. Ac ne impune esset studiosis uiris, qui scripsissent, uel dictassent ea. Tum ut lege maiestatis facta, dictaq; omnibus, quibus modo delator nō deesset, teneretur. Reuocauit & præmia coronarum: quæ unquam sibi in certaminibus ciuitates detulissent. Et cum interdixisset usum amethystini, ac tyrii coloris: summisissetq; qui nundinarum die pauculas uncias uenderet: præclusit cunctos negociatores. Quin etiam inter canendum animaduersam matronam è spectaculis uetita purpura cultam demonstrasse procuratoribus suis creditur, detractamq; ilico non ueste modo, sed & bonis exiit. Nulli delegauit officium, ut non adijceret, scis quid mihi opus sit, & hoc agamus, nē quis quicquam habeat. Ultimo templis compluribus dona detraxit: simulacraq; ex auro, uel argento fabricata conflauit, in his Penatium deorum, quæ mox Galba restituit.

Paricidia, & cædes à Claudio exorsus est. Cuius necis, & si non autor, at conscius fuit: neque dissimulanter, ut qui boletos, in quo cibi genere uenenum is acceperat, quasi deorum cibum, posthac prouerbio græco collaudare sit solitus. Certe omnibus rerum, uerborumq; contumelijs mortuum insectatus est, modo stultitiæ, modo sæuitiæ arguēs. Nā & morari eū inter homines desijisse producta prima syllaba iocabatur: multaq; decreta, & constituta, ut insipientis, atque deliri pro irritis habuit. Deniq; bustum eius consēpiti nisi humili, leuicq; materia

materia neglexit. Britanicum non minus æmulatione uocis, quæ illi iucundior suppetebat, quàm metu, ne quando apud hominũ gratiam paterna memoria præualeret, ueneno aggressus est. Quod acceptum à quadam locusta uenena Venenariff.

riorum indice, cum opinione tardius cederet: uentre modo Britannici moto, ac Porcellus
 cerfitam mulierem sua manu uerberauit, arguens pro ueneno remedium dedisse, excusantiq; minus datũ, ad occultandam facinoris inuidiam: sanè inquit, legẽ Iuliam timeo: coëgitq; se coram in cubiculo, quantũ posset uelocissimũ, ac præsentaneũ coquere. Deinde in hædo expertus, postq; is quinq; horas præxit, iterũ ac sæpius recoctũ, porcello obiecit. Quo statim exanimato, inferri in tridiniũ, dariq; cœnanti secum Britannico imperauit. Et cũ ille ad primũ gustũ concidisset: comitali morbo ex consuetudine correptũ apud conuiuas ementitus, postero die raptim inter maximos imbres translatio extulit funere. Locusta pro nauata opera, impunitatem, prædiãq; ampla, sed & discipulos dedit.

34 **M**Atrem dicta, factaq; sua exquirentem acerbius & corrigẽtem, hæctenus primo grauabatur, ut inuidia identidẽ oneraret, quasi cessurus imperio, Rhodumq; abiturus: mox & honore omni, & potestate priuauit. Abductaq; militum & Germanorum statione, cõtubernio quoq; ac palatio expulit. Neq; in diuexanda quicq; pensi habuit, summissis & qui Romæ morãtem litibus, & in secessu quiescentem per cõuicia, & iocos, terra, mariq; præteruehentes inquitarent. Verum minis eius, ac uiolentia territus, perdere statuit. Et cum ueneno ter tentasset, sentiretq; antidotis præmunitam: lacunaria, quæ noctu super dormientem luxata machina deciderent, parauit. Hoc consilio per conscios parum Inquietare, p̄ molestus esse.

Aps̄ la, xata. celato, solutilem nauem, cuius uel naufragio, uel cameræ ruina periret. cõmentus est. Atq; ita recõciliatione simulata, iucundissimis literis Baias euocauit ad solẽnia quinquatrium simul celebranda: datq; negotio trierarchis, qui Liburnicam, qua aduecta erat, uelut fortuito concursu confringerent, protraxit con-

Luxata ma? china. Camera ruina.

Fortuitus. Machinosũ.
 uuium. Repetentiq; Baulos in locum corrupti nauigij, machinosum illud obtulit, hilare profecutus, atq; in digressu papillas quoq; exosculatus: reliquũ temporis cum magna trepidatione uigilauit, operiẽs cœptorum exitum. Sed ut diuersa omnia, nandõq; euasisse eam comperit: inops consilij L. Agerinũ libertũ eius, saluam & incolumem cum gaudio nunciantem, obiecto clam iuxta pugione, ut percussorem sibi subornatum arripi, constringiq; iussit: matremq; occidi quasi deprehensum crimẽ uoluntaria morte uitasset. Adduntur his atrociora, nec incertis autoribus, ad uisendum interfectæ cadauer accurrisse, contrectasse membra: alia uituperasse, alia laudasse: sitiq; interim oborta bibisse. Neq; tamen sceleris conscientiam, quanq; & militum, & Senatus, populiq; gratulationibus cõfirmaretur: aut statim, aut unquam postea ferre potuit, sæpe confessus exagitari se materna specie, uerberibus furiarum, ac tedis ardentibus. Quin & facto per Magos sacro, euocare manes, & exorare tentauit. Peregrinatione quidem Græciæ eleusinijs sacris, quorum initiatione impij, & scelerati uoce præconis summouerentur, interesse nõ ausus est. Iunxitq; paricidio matris amitæ necem. Quam cum ex duritia alui cubantem uisitaret, & illa tractans lanuginem

l 2 eius,

eius, ut affolet, iam grandis natu, per blanditias forte dixisset, simul hanc excepero, mori uolo, conuersus ad proximos cōfestim se positurum uelut irridens ait, præcepitq; medicis, ut largius purgarēt ægram. Nā necdum defunctæ bona inuasit, suppresso testamento ne quid abscederet.

Als i Popeiã. **V**Xores præter Octauiam duas postea duxit, Poppæam Sabinam, quæ 35
storio patre natã, & equiti Romano ante nuptam: deinde Statiliã Messalinam, Tauri bis consulis, ac triumphalis abneptem. Qua ut potiretur, uirũ eius Atticum Vestinum COS. in honore ipso trucidauit. Octauiæ consuetudinem cito aspernatus, corripientibus amicis sufficere illi debere respondit uxoriametã. Eandẽ mox saepe frustra strangulare meditatus, dimisit ut sterilẽ: sed improbante diuortiuũ populo, nec parentẽ conuicijs, etiã relegauit. Deniq; occidit sub crimine adulteriorũ adeo impudenti, falsoq; ut in quæstione pernegantibus cunctis, Anicetum pædagogum suum indicem subiecerit: qui dolo stupratam à se fateretur. Poppæam duodecimo die post diuortiuũ Octauiæ in matrimoniuũ acceptam, dilexit unice. Et tamẽ ipsam quoq; ictu calcis occidit: quod se ex aurigatione serò reuersum grauida, & ægra conuicijs incesserat. Ex hac filiam tulit Claudiam Augustam, amisitq; admodum infantem. Nullum adeo necessitudinis genus est, quod non scelere perculerit. Antoniam filiam Claudij recusantem post Poppææ mortem nuptias suas, quasi molitricem nouarum rerum interemit. Similiter interemit ceteros, aut affinitate aliqua sibi, aut propinquitate coniunctos. In quibus Aulum Plancũ iuuenem: Quem cum ante mortem, per uim constuprasset: eat nunc inquit, mater mea, & successorem meum osculetur, iactans dilectum ab ea, & ad spem imperij impulsus. Priuignũ Rufinum Crispinum Poppæa natũ impuberem adhuc, quia ferebatur ducatus, & imperia ludere, mergendum mari, dum piscaretur, seruis ipsius demandauit. Thuscum nutricis filiũ, relegauit: quod in procuratione Aegypti balneis in aduentum suum extructis, lauisset. Senecam præceptorem ad necem compulit: quàmuis saepe com meatum petenti, bonisq; cedenti persancte iurasset, suspectum se frustra, periturumq; potius, quàm nociturum ei. Burro præfecto remedium ad fauces pollicitus, toxicũ misit. Libertos diuites, & senes olim adoptionis, mox dominationis suæ fautores, atq; rectores, ueneno partim cibis, partim potionibus indito, intercepit.

Nec minore sauitia foris, & in exteros grassatus est. Stella crinita, quæ sum 36
mis potestatibus exitiũ portendere uulgo putatur, per continuas noctes oriri cœperat. Anxius ea re, ut ex Babilo astrologo didicit, solere reges talia ostenta cæde aliqua illustri expiare: atq; à semet in capita procerum depellere, nobilissimo cuiq; exitiũ destinauit. Enimuero multo magis & quasi per iustam causam duab; cõiurationibus pmulgatis: quarũ prior, maiorq; Pisoniana Roma, posterior Vinicianã Beneuẽti conflata, atq; detecta est. Cõiurati è uinculis triplicium catenarum dixere causam: cum quidam crimen ultro faterentur, non nulli etiam imputarent, tanq; aliter illi non possent nisi morte succurrere, dederato flagitijs omnibus, Damnatorum liberi urbe pulsı, enectiq; ueneno, aut fame.

Meditat^o, p
tentauit.

Sub crimi
ne.

Amisit, pro
perdidit.

Molitrix.

Affinitas, p
pinquitas,
Afsi conspur
casset.

Ducatus.

Promulga
re.

Afsi pro
uulgatis

fame. Constat quosdam cum pædagogis, & capsarijs uno prandio pariter necatos, alios diurnum uictum prohibitos quaerere.

Capsarij.

37 **N**ullus posthac adhibitus delectus, aut modus interimendi quoscunq; libuisset, quacumq; de causa. Sed ne de pluribus referam, Saluidieno Orphito obiectum est, quod tabernas tres de domo sua circa forū ciuitatib⁹ ad stationem locasset, Cassio Longino iuriconsulto, ac luminibus orbo, quod in uetere gentili stemmate C. Cassij percussoris Cæsaris imagines restituisset. Peto Thrasæ tristior & pædagogi uultus, mori iussis non amplius, quàm horarum spatium dabat. At ne quid moræ interueniret, medicos admouebat, qui cunctantes continuo curarent (ita enim uocabatur) uenas mortis gratia incidere. Creditur etiam Polyphago cuidam Aegyptij generis crudam carnem, & quicquid daretur mandere assuetus, concupisse uiuos homines, laniandos, absumendosq; obijcere. Elatus, inflatusq; tantis uelut successibus, negauit quenq; principū scisse quid sibi liceret. Multasq; nec dubias significationes saepe iecit, ne reliquis quidem se parsurum Senatoribus, eumq; ordinem sublaturum quandoq; è Rep. ac prouincias: & exercitus equiti Ro. ac libertis permissurum. Certe neq; adueniens, neq; proficiscens quenq; osculo impertit, ac ne resalutatione quidem. Et in auspiciando opere Isthmi, magna frequentia dare ut sibi, ac populo Ro. bene res uerteret, optauit, dissimulata Senatus mentione.

Als ↑ retinuisset,

Iacere significationes.

Impertit osculo.

38 **S**ed nec populo, aut mœnibus patriæ pepercit, dicente quodam in sermone cōmuni, ἐμοῦ θανάτος γαῖα μὴ θύτω πύρι, immo inquit, ἐμοῦ θῶτος. Planèq; ita fecit. Nam quasi offensus deformitate ueterum ædificiorum, & angustijs, sturixisq; uicorum incendit urbē tam palam, ut pleriq; consulares cubicularesq; eius cum stupa, tedacq; in prædijs suis deprehensos non attigerint: & quædam horrea circa domū auream, quorum spatium maxime desyderabat, ut bellicis machinis labefactata, atq; inflamata sint, quod saxeo muro constructa erant. Per sex dies, septemq; noctes ea cæde sauitum est, ad monumentorū, bustorumq; diuerforia plebe compulsa. Tunc præter immensum numerum insularum, domus priscorum ducum arserunt, hostilibus adhuc spolijs adornata, deorumq; ædes ab regibus, ac deinde Punicis, & Gallicis bellis uotæ, dedicatæq;: & quicquid uisendum, atq; memorabile ex antiquitate durauerat. Hoc incendiū e turri Meccenatica prospectans, lætusq; flammæ (ut aiebat) pulchritudine, ἄλωσθ' illi decantauit in illo suo scenico habitu. Ac ne non hinc quoq; quātum posset prædæ, & manubiarum inuaderet, pollicitus cadauerum, & ruderum gratuitā egestionē, nemini ad reliquias rerum suarū adire permisit. Collationibusq; non receptis modo, uerū & efflagitatis, puincias, priuatorūq; census propè exhaustit.

Trimeter Iambicus.

Als cubicularios.

Insulæ domus magnatū femota.

Als Meccenatica.

Collationes:

Cubiculares.

39 **A**cceſſerunt tantis ex principe malis, probrijsq; quædā & fortuita, pestilentia unius autumnii. Qua XXX funerum millia in rationem Libitinæ uenerunt. Clades Britanica, qua duo præcipua oppida magna ciuium, sociorumq; cæde direpta sunt. Ignominia ad orientem legionibus in Armenia sub iugum missis, agrèq; Syria retenta. Mirū & uel præcipue notabile inter hæc fuit, nihil eum patientius quàm maledicta, & conuicia hominum tulisse: neq; in ullos le-

l 3 niorem,

pro gatis

proscripta,
palam scri-
pta.

niorem, quàm qui se dictis, aut carminibus laceffissent, extitisse. Multa græce, la-
tinèq; proscripta aut uulgata sunt, sicut illa.

νέρων ὄρεσθε, ἀλκμαίων μητροκτόνοι.

κρόνυμφον νέρων. ἰδίαν μητέρα ἀπέκτανεν.

Quis negat Aeneæ magna de stirpe Neronem,
Sustulit hic matrem, sustulit ille patrem.

Dum tendit citharam nofter, dum cornua Parthus,
Nofter erit Pæan, ille Hecatebeletes.

Roma domus fiet. Veios migrate quirites.
Si non & Veios occupat ista domus.

Sed neq; autores requisit, & quosdam per indicem delatos ad Senatum, affi-
ci grauiore pœna prohibuit. Transeūtem eum, Isidorus Cynicus in publico cla-
ra uoce corripuerat: quod Naupli mala bene cantitaret, sua bona male dispone-
ret. Et Datus Atellanarum histrio in cantico quodam, ὑγιαίνε πάτερ, ὑγιαίνε μή-
τηρ. Ita demonstraauerat, ut bibentem, narantemq; faceret, exitum C. Claudij,
Agrippinæq; significans: & in nouissima clausula.

Orcus uobis ducit pedes.

Senatum gestu notaret, histriōnē, & philosophum. Nero nihil amplius quàm
urbe, Italiæq; summouit, uel contemptu omnis infamiae, uel ne fatendo dolo-
rem, irritaret ingenia.

Paulo min⁹,
pro pene.

TAlem principē paulo minus per XIII annos perpeffus terrarū orbis, tan- 40
dem destituit, initium facientibus Gallis, duce Iulio Vindice, qui tum eam
prouinciam pro prætore obtinebat: prædictum à mathematicis, Neroni olim
erat fore, ut quandoq; destitueretur: unde illa uox eius celeberrima, τὸ τεχνίον
πᾶσα γαῖα γέρεα. Quo maiore uenia meditaretur citharcedicam artem principi
sibi gratam, priuato necessariam. Sponderūt tamen quidam destituto ei ori-
dinationem orientis, nonnulli nominatim regnum Hierosolymorum, plures
omnis pristinae fortunæ restitutionem. Cui spei pronior Britannia, Armeniaq;
amissa, ac rursus utraq; recepta, defunctum se fatalibus malis existimabat. Ut
uero consulto Delphis Apolline septuagesimū, ac tertium annum cauedum sibi
audiuit, quasi eò demum obiturus, ac nihil coniectans de ætate Galbæ, tanta fi-
ducia, non modo senectam, sed etiam perpetuam, singularemq; cōcepit felicitate:
ut amissis naufragio preciosissimis rebus, non dubitauerit inter suos dice-
re, pisces eas sibi relatueros. Neapoli de motu Galliarum cognouit die ipso, quo
matrem occiderat. Adeoq; lente, ac secure tulit, ut gaudentis etiam suspicionem
præberet, tanq̄ occasione nata spoliandarum iure belli opulentissimarum pro-
uinciarum. Statimq; in gymnasium progressus, certantes athletas effusissimo
studio spectauit, Cœnæ quoq; tempore interpellatus tumultuosioribus literis
hactenus excanduit: ut malū ijs, qui descissent, minaretur. Deniq; per octo con-
tinuos dies non rescribere cuiquam, non mandare quid aut præcipere conatus,
rem silentio obliterauit.

Pronior
huic rei, pro
in hanc rem.

EDictis tandem Vindicis contumeliosis & frequentibus permotus, Senatū 41
epistola

epistola in ultionē sui, Reicq; p. adhortatus est, excusato languore faucium propter quem non adesset. Nihil autē æque doluit, quàm ut citharcedum malum se increpitum, ac pro Nerone Aenobarbum appellatum. Et nomen quidē gentile: quod sibi per contumeliā exprobraretur, resumpturū se professus est, deposito adoptiuo. Cætera conuicia ut falsa, non alio argumento refellebat, quàm quod etiam inscitia tantopere laboratæ, perfectæq; à se artis obijceretur, singulos subinde rogitans, nosse ne quenq; præstantiorem. Sed urgentibus alijs super alios nūcijs, Romam prætrepidus redijt. Leuiterq; modo in itinere friuulo auspicio mente recreata, cum annotasset in sculptum monumēto, militē Galum ab equite Ro. oppressum, trahi crinibus, ad eam speciem exiit gaudio, cælumq; adorauit. Ac ne tunc quidem aut Senatu, aut populo coram appellato, quosdam è primoribus uiris demum euocauit: transactaq; raptim consultatione, reliquam diei partem per organa hydraulica noui & ignoti generis circūduxit. Ostendensq; singula, de ratione, ac difficultate cuiusq; differens, iamq; etiā prolaturum omnia in theatrum affirmauit, si per Vindicem liceat.

Astadorato seu appellatos.

42 **P**ostquàm etiā deinde Galbā & Hispanias desciuisse cognouit, collapsus, animoq; male fracto diu, & sine uoce, & pp̄e intermortuus iacuit. Vtq; resipiuuit, ueste descissa, capite conuerberato, actum de se pronunciauit. Consolantiq; nutricula: & alijs quoq; iam principibus similia accidisse memoranti, se uero præter cæteros inaudita, & incognita pati respondit, qui suum imperium uiuus amitteret. Nec eo secius quicq; ex consuetudine luxus, atq; desidīa omisit, uel imminuit: quinimo, cum prosperi quiddam ex prouincijs nunciatum esset, super abundantissimā cenam iocularia in defectionis duces carmina, lasciuēq; modulata, quæ uulgo innotuerunt, etiam gesticulatus est: ac spectaculis theatri clam illatus, cui dā scenico placenti nunciū misit, abuti eum occupationibus suis.

Gesticulari carmina.

43 **I**nitio statim tumultus, multa, & immania, uerū non abhorrētia à sua natura creditur destinasse: successores, percussoresq; summittere exercitus, & prouincias regentibus quasi conspiratis, idēq; & unum sentientibus, quicquid ubiq; exulum, quicquid in urbe hominū Gallicanorū esset, contrucidare: illos, ne desciscitibus aggregaretur: hos ut conscios populariū suorū, atq; fautores. Gallias exercitibus diripiēdas pmittere, Senatū uniuersum ueneno per cōiuiua necare: urbē incendere: feris in populū immittis, quo difficultas defenderet. Sed absteritus, nō tam p̄nitentiā, q̄ perficiendi desperatione, credensq; expeditionē necessariā, COSS. ante tēpus priuauit honore: atq; in utriusq; locū solus inijt cōsulatum, quasi fatale esset non posse Gallias debellari, nisi à COS. ac susceptis fascibus. Cū post epulas tridinio digrederet, innixus humeris familiariū, affirmauit, simulac primū prouinciā attigisset, inermē se in cōspectum exercituū proditurū, nec quicq; aliud q̄ fleturum. Reuocatisq; ad p̄nitentiā defectoribus, sequenti die latū inter latos cantaturū epinicia, quæ iā nūc sibi cōponi oporteret.

Cōspirati, sicut cōiurati.

Priuauit honore.

Simulac primum. Nec quicq; aliud, p̄ tantum.

Defector res.

44 **I**n præparanda expeditione primam curam habuit deligendi uehicularia, portandis scenicis organis, concubinasq; quas secum educeret, tondendi ad uirilem modū, & securibus, peltisq; amazonicis instruēdi. Mox Trib⁹ Urbanas ad
I 4 sacramen-

sacramentum citauit: ac nullo idoneo respondente, certum dominis seruorum numerum indixit: nec nisi ex tota cuiusque familia probatissimos, ne dispensatoribus quidem, aut Amanuensisibus exceptis, recepit. Partem etiam census omnes ordines conferre iussit: & insuper, Inquilinos priuatarum aedium, atque insularum pensionem annuam representare fisco. Exegitque ingenti fastidio, & acerbitate nummum asperum, argentum pustulatum, aurum obryzum, ut plerique omnem collationem palam recusarent, consensu flagitantes à delatoribus potius reuocanda premia quaecumque cepissent.

EX annonae quoque caritate luctantium accreuit inuidia. Nam & forte accidit, ut in publica fame Alexandrina nauis nunciaretur puluerem luctatoribus aulicis aduexisse. Quare omnium in se odio concitato, nihil contumeliarum defuit, quin subiret. Statuae eius à uertice currus appositus est cum inscriptione Graeca. Nunc demum agona esse, & traheret tandem. Alterius collo & ascopera deligata, simulque titulus, ego quid potui: sed tu culeum meruisti. Ascriptum & columnis, iam gallos eum cantando excitasse. Iam noctibus iurgia cum feruis plerique simulantes, crebro Vindicem posebant.

Terrebatur ad haec euidentibus portetis somniorum, & auspicio- rum, & omnium tum ueteribus, tum nouis, nunquam antea somnare solitus. Occisa demum matre, uidit per quietem nauem sibi regenti extortum gubernaculum, trahique se ab Octauia uxore in arctissimas tenebras. Et modo penatarum formicarum multitudine oppleri, modo à simulacris gentium ad Pompeij theatrum dedicatarum circui, arcerique progressu. Asturconem, quo maxime latebatur, posterioris corporis parte in simiae speciem transfiguratum, ac tantum capite integro hinc nitus aedere canoros. De mausoleo sponte foribus patefactis exaudita uox est. Nomine eum cientis. Cal. Ianuarij exornati lares in ipso sacrificij apparatu conciderunt. Auspicanti Sporus anulum muneri obtulit: cuius gemmae sculptura erat Proserpinae raptus. Votorum nuncupatione magna iam ordinum frequentia uix repertae Capitolij clauis. Cum ex oratione eius, qua in Vindicem perorabat, recitaretur in Senatu, daturus poenas sceleratos, ac breui dignum exitum facturos, condamatum est ab uniuersis, Tu facies Auguste. Obseruatum etiam fuerat nouissimam fabulam cantasse eum publice Oedipodem exulem, atque in hoc decidisse uersu.

Θανῆν μ' ἄνωγε σύγχαμος, μητῆς, πατῆς.

NVnciata etiam interim caeterorum exercituum defectione, literas praudenti sibi redditas concerpit, mensam subuertit: duos scyphos gratissimi usus, quos Homericos à caelatura carminum Homeri uocabat, solo illis: ac sumpto à locusta ueneno, & in auream pyxidem condito, transijt in hortos Seruilianos. Vbi praemissis libertorum fidelissimis Hostiam, ad classem praeparadam, Tribunos, Centurionesque praetorij de fugae societate tentauit. Sed partim & tergiuersantibus, partim aperte detrectantibus, uno uero etiam proclamante.

Vique adeo ne mori miserum est?

Varia agitauit, Parthos ne an Galbam supplex peteret, an atratus prodiret in publicum,

publicum, proque rostris quanta posset maxima miseratione ueniam praeteritorum precaretur. Ac ni flexisset animos, uel Aegypti praefecturam concedi sibi oraret. Inuentus est postea in scrinio eius hac de re sermo formatus. Sed deterritum putant, ne prius, quam in forum perueniret, discerneretur. Sic cogitatione in postero diem dilata, ad mediam ferè noctem excitatus, ut comperit stationem militum recessisse, prosiluit è lecto: misitque circum amicos. Et quia nihil à quoque renunciabatur: ipse cum paucis hospitia singulorum adiit. Verum clausis omnium foribus, respondente nullo, in cubiculum rediit, unde iam & custodes diffugerant, direptis etiam stragulis, amota & pyxide ueneni. Ac statim [†] Spicillum mirmillionem, uel quemlibet alium percussorem, cuius manu periret, requisit. Et nemine reperto: ergo ego, inquit, nec amicum habeo, nec inimicum: procurritque quasi praecipitaturus se in Tyberim.

Formatus sermo.

Afs t spe
ctillum.Pyxis ueni-
ni.

48

Sed reuocato rursus impetu, aliquid secretioris latebrae ad colligendum animum desiderauit: & offerente Phaonte liberto suburbanum suum inter Salariam, & Numetanam uiam circa quartum miliarium: ut erat nudo pede, atque tunicatus, penulam obsoleti coloris superinduit: adopertoque capite, & ante faciem obtento sudario, equum inscendit, quatuor solis comitantibus, inter quos & Sporus erat. Statimque tremore terrae, & fulgure aduerso pauefactus, audiit ex proximis castris clamorem militum, & sibi aduersa, & Galbae prospera omninantium. Et iam ex obuijs uiatoribus quendam dicentem, hi Neronem persequuntur: alium sciscitantem, ecquid in urbe noui de Nerone. Equo autem odore abiecti in uia cadaueris consternato detecta facie agnitus est à quodam Missitio praetoriano, & salutatus. Ut ad diuerticulum uentum est, dimissis equis inter fruticeta, ac uesperes per arundineti semitam aegre, nec nisi strata sub pedibus ueste ad aduersum uillae parietem euasit. Ibi hortante eodem Phaonte, ut in terim in specum egestae arenae concederet: negauit se uiuum sub terram iturum: ac parumper commoratus, dum clandestinus ad uillam introitus pararetur: aquam ex subiecta lacuna potaturus, manu hausit. Et haec est, inquit, Neronis decocta. Deinde diuulsa sentibus penula, traiectos surculos rasit: atque ita quaedam drupes per angustias effossae caernae receptus, in proximam cellam decubuit super lectum modicella culcitra, uetere pallio strato instructum. Famemque, & iterum siti interpellante, panem quidem fordidum oblatum aspernatus est, aquae autem tepidae aliquantum bibit.

Superindue-
re.Afs t conde-
retur.Potaturus,
p bibitur.
Traiectus, p
transuersum
iactus.
Modicella.Afs t mo
dica

49

Tunc unoquoque hinc inde instante, ut quamprimum se impendentibus contumelijs eriperet: scrobem coram fieri imperauit, dimensus ad corporis sui modulum: componique simul siqua inuenirentur frustra marmoris, & aquam simul, ac ligna conferri curando mox cadaueri, stens ad singula, atque identidem detrans. Qualis artifex pereor. Inter moras perlato à cursore Phaontis codicillos praeripuit: legitque se hostem à Senatu iudicatum, & quari, ut puniatur more maiorum. Interrogauitque quale esset id genus poenae. Et cum comperisset nudi hominis ceruicem inferi furcae, corpus uirgis ad necem caedi: conterritus duos pugiones quos secum extulerat, arripuit: tentataque utriusque acie, rursus condidit, caufatus

Instante.

dit,causatus nōdum adesse fatalem horam. Ac modo Sporū hortabatur, ut lamētari, ac plangere inciperet: modo orabat, ut se aliquis ad mortem capeffendam exemplo iuuaret: interdum segnitiam suam his uerbis increpabat uiuū de formiter, ac iupiter, *ὄυ πρέπα νέρωι, ὄυ πρέπα. νήφει δ' ἔμ τοῖς ποιότοις. ἄγε ἔλαρε σταυ τὸρ.* Iamq; equites appropinquabant, quibus præceptum erat, ut uiuū eum attraherent. Quod ut sensit, trepidanter effatus,

Appropin/
quare.
Trepidāter.

ἰππων ὠκυπόδων ἀμφὶ κτύπος ὄυατα βάλλα.

ferrum iugulo adegit iuuante Epaphrodito à libellis. Semianimisq; adhuc irumpēti Centurioni, & penula ad uulnus apposita, in auxilium se uenisse simulant, non aliud respondit, quàm sero, & hæc est fides. Atq; in ea uoce defecit, ex tantibus, rigentibusq; oculis usq; ad horrorem, formidineriq; uisentiū. Nihil prius, ac magis à comitibus exegerat, quàm ne potestas cuiq; capitis sui fieret: sed ut quoquo modo totus cremaretur. Promisit hoc Seius Galbæ libertus nō multo ante uinculis exolutus, in quæ primo tumultu coniectus fuerat.

Quoquo
modo.

Abst' per
mitiq.

FVneratus est impensa ducentorum millium, stragulis albis auro intextis: quibus usus Cal. Ianuarij fuerat. Reliquias Aegloge & Alexandria nutrices cum Acte concubina gentili Domitiorum monumento condiderunt: quod prospicitur è campo Martio impositum colle hortorū. In eo monumēto soliu Porphuretici marmoris superstati lunensi ara circūseptum est lapide Thasio.

Abst' collo.
Superstans.

STatura fuit penè iusta, corpore maculoso, & foedo, sufflauo capillo, uultu pulchro magis, quàm uenusto, oculis castis, & hebetioribus, ceruice obesa, uentre proiecto, gracillimis cruribus, ualetudine prospera. Nam qui luxuriæ immoderatissimæ esset, ter omnino p̄ XIII annos languit. Atq; ita, ut neq; uino, neq; consuetudine reliqua abstineret. Circa cultū, habitūq; adeo pudendus, ut comā semper in gradus formatam, peregrinatione Achaica etiam ponè uerticem summisserit: ac plerunq; synthesim indutus, ligato circum collū sudario, proderit in publicum sine cinctū, & discaiciatus.

Pone uerticē
Discaiciat⁹.

Liberales disciplinas omnes ferè puer attigit. Sed à philosophia eum mater auertit, monens imperaturo contrariam esse: à cognitione ueterum oratorum Seneca præceptor, quo diutius in admiratione sui detineret. Itaq; ad poëticam pronus, carmina libenter, ac sine labore composuit: nec (ut quidā putant) aliena pro suis ædidit. Venè in manus meas pugillares, libelliq; cum quibusdam notissimis uersibus ipsius chirographo scriptis, ut facile appareret non translatos, aut dictante aliquo exceptos: sed planè quasi à cogitante, atq; gerante exaratos, ita multa, & deleta, & inducta, & superscripta inerant.

HAbuit & pingendi, fingendiq; maxime non mediocre studium, maxima autem popularitate efferebatur, omniū æmulus, qui quoquo modo animū uulgi mouerent. Exijt post scenicas coronas opinio, proximo lustro descensurū eum ad olympia inter athletas. Nam luctabatur assidue: nec aliter certamina gymnica Græcia tota spectauerat, q̄ Brabeutarū more in stadio humilidens, ac si qua paria longius recessissent, in mediū manibus suis protrahēs.

Aequipara/
re, p̄ æquare.

Abst'
olymp/
piam.

Destinauerat etiā qui Apollinē cantu, Solem aurigando æquiparare æstimaretur, imitari

tur, imitari & Herculis facta. Preparatumq; leonem aiunt, quem uel claua, uel brachiorum nexibus in amphitheatri arena spectante populo nudus elideret.

54 **S**ub exitu quidem uitæ palam uouerat, si sibi incolumis status permasset. Sub exitu. Incolumis status, Vtricularius

55 **E**rat illi æternitatis, perpetuæq; famæ cupido, sed inconsulta. Ideoq; multis rebus, ac locis uetere appellatione detracta nouam induxit ex suo nomine. Mensẽ quoq; Aprilem Neroneum appellauit. Destinauerat & Romã Neropolim nuncupare.

56 **R**eligionum usquequaq; contemptor, præter unius deæ Syriæ. Hanc mox ita spreuit: ut urina contaminaret, alia superstitione captus, in qua sola per tinacissime hæsit. Siquidem acūculam puellarem, cum quasi remedium in fidia afs timagunculam. rum à plebeio quodam, & ignoto muneri accepisset: detecta confestim coniuratione pro summo numine, trinisq; in die sacrificijs colere p̄seuerauit: uolebatq; Trinis, pro ternis. Attēdit huic rei. credi monitione eius futura prænoscere. Ante paucos quàm periret menses, attendit & extispicio, nec unquam litauit.

57 **O**biit xxx & secundo ætatis anno, die quo quondam Octauiam interemerat. Tantumq; gaudiũ publice præbuit: ut plebs pileata tota urbe discurreret. Et tamen non defuerunt, qui per longum tempus uernis, æstiuisq; floribus tumulũ eius ornarēt: ac modo imagines prætextatas in rostris proferrent: modo edicta quasi uiuētis, & breui magno inimicorũ malo reuersuri. Quinetiã Vologesus Parthorum rex missis ad senatum legatis de instauranda societate hoc etiã magnopere orauit, ut Neronis memoria coleretur. Deniq; cum post xx annos adolescente me extitisset conditionis incertæ, qui se Neronem esse iactaret, tam fauorabile nomen eius apud Parthos fuit, ut uehementer adiutus, & uix redditus sit.

C SVETONII TRANQVIL

S E R G I V S G A L B A .

PROGENIES CÆSARVM IN NERONE DEFECIT. Quod futurũ compluribus quidem signis, sed euidentissimis duobus apparuit. Liviæ olim post Augusti statim nuptias Veiētanũ suũ reuisenti præter uolans aquila gallinã albam ramulũ lauri rostro tenentẽ: ita ut rapuerat, demisit in gremiũ: cuiq; nutriti alitẽ, pangi ramulũ placuisset, tãta pullorũ soboles puenit, ut hodie q̄q; ea uilla ad gallinas uocet. Tale uero lauretũ, ut triũphaturi Cæsares inde laureas decerperet: fuitq; mos triũphatibus, alias cõfestim eodẽ loco pãgere: & obseruatũ est sub cuiusq; obitũ, arborẽ ab ipso institutã, elãguisse. Ergo nouissimo Nerone anno